مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد
دوره نوزدهم، شماره اول، بهار ۱۴۰۳
صفحه: ۷۲۹ - ۷۱۷

Journal of Medical Education and Development
Vol. 19, No. 1, Spring 2024
Pages: 717– 729

ارزیابی نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز نسبت به حرفه‌ای‌گرایی در سال ۱۴۰۰ در بحران کووید-۱۹

فاطمه طهماسبی بلداجی[۱و۲]، رضا ارجمند[۳]، بهاره قوامی حسین پور[۴]، فاطمه دراری[۵]، الهام ناوی پور[۶و۷]، طیبه بهمنی[۸و۹*]، سکینه اکبری[۱۰]

چکیده

مقدمه: حرفه‌ای‌گرایی یک جنبه حیاتی از حرفه پزشکی است که شامل تعهد به انجام مسئولیت‌های حرفه‌ای و درکی درست از جنبه‌های اخلاقی و قانونی حرفه می‌شود. نگرش نسبت به حرفه‌ای‌گرایی، پایه و اساس شکل‌گیری رفتارهای حرفه‌ای در این رشته است. هدف این مطالعه، تعیین نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به حرفه‌ای‌گرایی در بحران کووید-۱۹ می‌باشد.

روش بررسی: مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی بود که بر روی ۱۰۰ نفر از کارورزان پزشکی دانشگاه جندی شاپور اهواز و در بحران کرونا انجام گرفت. ابزار جمع آوری داده‌ها پرسشنامه ایالت پن در مورد حرفه‌ای‌گرایی بود. اطلاعات با استفاده از شاخص‌های توصیفی، آزمون دوجمله‌ای، کای اسکوئر و و مدل رگرسیون چندگانه در سطح معناداری ۰.۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که ۷۰٪ از دانشجویان نگرش مثبت و بالایی نسبت به حرفه‌ای‌گرایی داشتند. بعد احترام با بیشترین فراوانی ۸۹٪، مهم ترین بعد حرفه‌ای‌گرایی می باشد. آنالیز رگرسیون چندگانه به روش گام به گام نشان داد که متغیرهای جنس و تاهل معنادار نیستند و فقط سن به عنوان متغیر معنادار می‌باشد. به گونه ای که به ازای یک واحد تغیر در سن میزان حرفه‌ای‌گرایی ۰.۳ برابر کاهش می‌یابد.

نتیجه‌گیری: سطح بالای حرفه‌ای‌گرایی در کارورزان پزشکی از یافته‌های مثبت این مطالعه بود. با این حال، رابطه مخرب مستقیم بین افزایش سن و حرفه‌ای‌گرایی موضوع نگران کننده‌ای است. توصیه می‌گردد مطالعاتی جهت درک و کاستن عوامل مؤثر بر حرفه‌ای‌گرایی در دوران تحصیل انجام گیرد.

کلیدواژه‌ها: حرفه‌ای‌گرایی، دانشجوی پزشکی، نگرش، آموزش پزشکی،کووید ۱۹

۱- دانشجوی دکترای تخصصی، دانشکده پزشکی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.
۲- مرکز تحقیقات تالاسمی و هموگلوبینوپاتی، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
۳- استادیار، دانشکده پزشکی، گروه انگل شناسی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
۴- دانشجوی دکترای تخصصی، دانشکده مجازی، گروه یادگیری الکترونیک، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.
۵- مربی، دانشکده پرستاری، گروه اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.
۶- دانشجوی دکترای تخصصی، دانشکده پزشکی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.
۷- کارشناس ارشد آمار زیستی، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.
۸- دانشجوی دکترای تخصصی، دانشکده پزشکی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.
۹- مربی، دانشکده پیراپزشکی، گروه اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی فسا، فسا، ایران.
۱۰- کارشناس ارشد پرستاری مراقبت های ویژه، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
* (نویسنده مسئول)؛تلفن: ۹۸۹۱۰۷۰۰۳۱۲۸+ پست الکترونیکی: *Bahmani.t.st@gmail.com*

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲ / ۰۲ / ۱۷ تاریخ بازبینی: ۱۴۰۲ / ۰۳ / ۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲ / ۰۵ / ۲۳

CC BY-NC 4.0

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

مقدمه

یکی از اهداف مهم آموزش پزشکی، فراهم نمودن بستری مناسب برای رشد مهارت‌های دانشجویان و دانش آموختگان پزشکی است. یکی از فرصت‌هایی که منجر به رشد و ارتقای مهارت دانشجویان می‌شود تقویت باورها، دیدگاه‌ها و نگرش‌های آن‌ها در رابطه با رشته پزشکی است (۱). علت اهمیت این امر در این است که یک دانشجوی پزشکی در آینده به عنوان درمانگر بیمار مسئولیت‌ها و وظایف اخلاقی بیشتری دارد (۲). یکی از مولفه‌های موثر در انجام وظایف اخلاقی یک پزشک، حرفه‌ای‌گرایی است. اتفاق نظر زیادی در بین متخصصان آموزش پزشکی در مورد اهمیت آموزش حرفه‌ای‌گرایی در دانشجویان پزشکی وجود دارد (۳). انجمن کالج پزشکی آمریکا (AAMC) حرفه‌ای‌گرایی را به عنوان «تعهد به انجام مسئولیت‌های حرفه‌ای و پایبندی به اصول اخلاقی» تعریف کرده است و آن را پاسخی به نیازهای بیماران می‌داند که جایگزین منافع شخصی فرد می‌شود (۴). حرفه‌ای‌گرایی چارچوبی از صلاحیت بالینی، مهارت‌های ارتباطی و درک درست از جنبه‌های اخلاقی و قانونی حرفه‌ی پزشکی است و اساس آن را ویژگی‌هایی نظیر مسئولیت‌پذیری، نوع‌دوستی، تعالی، انسان‌گرایی، احترام به دیگران، وظیفه شناسی، شرافت و عدالت تشکیل می‌دهد (۵). ایجاد مجموعه‌ای از ارزش‌ها حول محور حرفه‌ای بودن فایده زیادی دارد. از جمله اینکه امکان وحدت در یک ماموریت اجتماعی بزرگتر را فراهم می‌کند و چارچوب و زبانی را برای دانشجویان پزشکی و کارآموزانی که به دنیای پیچیده‌ای در حال گذار هستند، فراهم می‌کند. همچنین می‌تواند با ایجاد استانداردهای رفتاری برای بیماران و همکاران مفید باشد (۶).

حرفه‌ای‌گرایی در دانشجویان پزشکی فرآیندی چند عاملی است که ارزش‌ها، باورها، تعهدات فردی به تجربیات بالینی و غیربالینی و عوامل محیطی آن را در بر می‌گیرد. همانطور که دکتر رینولدز بیان می‌کند که حرفه‌ای بودن "بسیار فراتر از تسلط ساده بر دانش و مهارت است"(۷). شکل‌گیری هویت حرفه‌ای (PIF) اصطلاحی است که اخیرا در آموزش پزشکی مورد استفاده قرار می‌گیرد و شامل یادگیری تجربی باورها، ارزش‌ها و رفتارهای حرفه‌ای است (۸) و برای مراقبت با کیفیت از بیمار ضروری است اما اغلب در آموزش پزشکان نادیده گرفته می‌شود (۹). در همین راستا، اسکوبر و پونی (۲۰۰۶) اذعان می‌دارند شایع‌ترین دلیل برخورد انضباطی علیه دانشجویان پزشکی، دستیاران و متخصص‌های بالینی، رفتار غیرحرفه‌ای آن‌ها است (۱۰). بنابراین ضرورت توجه به حرفه‌ای‌گرایی در دانشجویان پزشکی نشانگر تعهد به مهارت‌ها و نگرش‌های حرفه‌ایی است که آن‌ها به طور قابل اعتماد کسب می‌کنند و این امر منجر به جلب اعتماد عمومی به حرفه‌ی پزشکی می‌شود (۱۱). حرفه‌ای بودن اساس اعتماد در رابطه بین پزشک و بیمار است (۱۲)، از این رو پایین بودن سطح دانش تعهد حرفه‌ای در دانشجویان می‌تواند علاوه بر تاثیر در ارتباطات بین فردی، ارتباط آن‌ها با بیماران را تحت تاثیر قرار دهد (۱۳).

از سوی دیگر با وجود اپیدمی کرونا و اختلال در سیستم‌های مراقبتی بهداشت و درمان و همچنین تعدد مراجعه‌کنندگان به پزشکان و بیمارستان‌ها، ضرورت توجه به اصول حرفه‌ای‌گرایی برای دانشجویان و پزشکان بیش از پیش اهمیت می‌یابد تا بتوانند به خوبی این بحران را مدیریت کنند. کووید-۱۹ پزشکان و کارکنان مراقبت‌های بهداشتی را تا حد صلاحیت حرفه‌ای‌شان آزمایش کرده است و تلفات قابل‌توجهی بر سلامت و رفاه آن‌ها وارد کرده است (۱۴). پزشک باید بین خطر شخصی و وظیفه‌ی مراقبت از بیماران و همچنین بین مسئولیت‌های حرفه‌ای و مراقبتی برای اعضای خانواده در گروه‌های پرخطر تعادل برقرار کند(۱۵). با توجه به اینکه در اولویت قرار دادن رفاه بیمار و مسئولیت‌پذیری یکی از اصول حرفه‌ای‌گرایی است، در طول همه‌گیری COVID-19 ، انتظار می‌رود پزشکان از خودگذشتگی داشته باشند و در شرایطی که وسایل حفاظت فردی در دسترس نیست، به مراقبت از بیماران مطابق هویت حرفه‌ای خود ادامه دهند (۱۶).

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0

این شرایط زمانی که پزشکان مجبور به اتخاذ تصمیماتی می‌شوند که با تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی آن‌ها در تضاد است، می‌تواند سبب آسیب اخلاقی شود (۱۷). نیاز فوری به اتخاذ رویکردی در سطح سیستم برای رسیدگی به مسائلی که COVID-19 برای حفاظت بهتر از نیروی کار پزشکی برای آینده ایجاد کرده است، وجود دارد. این رویکردها باید بر فرهنگ سازمانی و بهزیستی کارکنان به‌عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از حرفه‌ای‌گرایی برای مراقبت از بیمار تمرکز کنند (۱۸). کووید-۱۹ نشان داده است که ما باید از مدلی از حرفه‌ای‌گرایی پزشکی که می‌تواند منجر به آسیب اخلاقی شود فاصله بگیریم و به سمت مدلی برویم که حمایت فعالانه‌ای را برای مراقبان سلامت به روشی سیستماتیک فراهم کند و بر حمایت از اخلاق متمرکز باشد (۱۹).

عادت‌های بد، زمانی که ریشه‌دار شوند، ممکن است به سختی تغییر داده شوند و به سادگی از بین نخواهند رفت (۲۰). آگاهی از آنچه که حرفه‌ای بودن پزشکی را تشکیل می‌دهد بسیار مهم است و باید در طول سال‌های شکل‌گیری که از دانشکده پزشکی شروع می‌شود، به آن پرداخته شود، و در طول دوره‌ی تحصیلات تکمیلی ادامه یابد (۲۱). در نتیجه نهادینه کردن اصول اخلاقی و حرفه‌ای در بین دانشجویان و آماده سازی آن‌ها برای زندگی حرفه‌ای از مسئولیت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشد (۲۲). حرفه‌ای‌گرایی اکتسابی و آموختنی است و ضرورت دارد تا جهت رسیدن به هدف فوق به زیرساخت‌ها به منظور آموزش حرفه‌ای‌گرایی توجه و در کوریکولوم‌های رسمی گنجانده شود تا بطور جدی مورد تدریس قرار گیرد، اما از آنجایی که برنامه مصوبی برای آموزش حرفه‌ای‌گرایی در دانشگاه‌ها و مراکز درمانی برنامه ریزی نشده است و از طرفی نگرش نسبت به حرفه‌ای‌گرایی، پایه و اساس شکل‌گیری رفتارهای مرتبط با حرفه‌ای‌گرایی است (۲۳)، تعیین اینکه دقیقا چه چیزی حرفه‌ای‌گرایی در پزشکی را تشکیل می‌دهد، پیچیده است. عواملی در سطح فردی، در سطح سیستم و حتی در سطح نظارتی وجود دارد (۲۱)، و ارزیابی از حرفه‌ای‌گرایی در محیط‌های مختلف، تخصص‌ها و جمعیت هدف مختلف، متفاوت است (۲۴)، لذا نیاز است ابتدا از میزان نگرش دانشجویان نسبت به حرفه‌ای‌گرایی آگاه شویم تا با نتایج حاصل از این اندازه‌گیری بتوانیم برنامه‌ریزی صحیحی داشته باشیم. رازاک Razack (2022) نیز اذعان می‌دارد که این شناخت برای پرورش نسل جدیدی از متخصصان بهداشتی آگاه و مسئولیت‌پذیر حرفه‌ای ضروری است (۲۵). با توجه به پیشینه بررسی شده و اهمیت انجام پژوهش در این حوزه حیاتی، مطالعه حاضر با هدف" تعیین نگرش دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز به حرفه‌ای‌گرایی، در سال ۱۴۰۰ انجام شده است.

روش کار

مطالعه حاضر توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش متشکل از دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز در سال ۱۴۰۰ بود. حجم نمونه با استفاده از مطالعه برومند و همکاران و فرمول برآورد میانگین یک صفت کمی در جامعه و در نظر گرفتن خطای ۰.۰۵ و مقدار ۰.۲۸ =d معادل ۹۶ نفر محاسبه که در نهایت تعداد ۱۰۰ نمونه وارد مطالعه گردید (۲۶). پرسشنامه توسط پژوهشگر به روش نمونه‌گیری در دسترس در بین شرکت کنندگان در محل دانشگاه توزیع و پس از تکمیل توسط ایشان جمع‌آوری گردید. شرایط کرونا نمونه گیری را طولانی نمود.

معیارهای ورود به مطالعه شامل دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز در سال ۱۴۰۰ و رضایت برای شرکت در مطالعه بود. معیارهای خروج شامل عدم تکمیل مناسب پرسشنامه بود. جهت جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه محقق ساخته مشخصات دموگرافیک (سن، جنس و وضعیت تاهل) و پرسشنامه ایالت پن در مورد حرفه‌ای‌گرایی استفاده شد. این پرسشنامه توسط بلاکال و همکاران (۲۰۰۷) ساخته شد (۲۷) و

CC BY-NC 4.0
[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]
[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

دارای ۳۶ گویه و ۶ خرده مقیاس(مسئولیت، نوع دوستی، وظیفه شناسی، شرافت و درستی، تعالی و احترام) با طیف لیکرت ۵ درجه ای از بسیار زیاد (۵) تا هرگز (۱) بود. با توجه به نظر متخصصین ابعاد حرفه‌ای‌گرایی به دو گروه نمره کمتر از ۳، ۳ و بالاتر طبقه بندی شدند. روایی و پایایی این پرسشنامه در ایران در مطالعه اکبری لاکه و همکاران مورد بررسی قرار گرفت. میانگین روایی محتوایی ۰.۹ و شاخص روایی محتوایی ۰.۹ و پایایی پرسشنامه بالای ۰.۸۵ درصد بود (۲۸).

در ابتدا جهت انجام مطالعه از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه کسب مجوز شد (IR.AJUMS.REC.1400.606) قبل از تکمیل پرسشنامه، اهداف مطالعه به افراد شرکت کننده توضیح داده شد و سپس افراد شرکت کننده کاملا داوطلبانه شرکت نمودند. پرسشنامه‌ها بدون ذکر نام جمع‌آوری گردید. پس از کسب رضایت آگاهانه به افراد اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها و کلیه پاسخ‌های ارائه شده محرمانه باقی خواهد ماند و نتایج به صورت کلی گزارش خواهد شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها، اطلاعات وارد نرم افزار SPSS22 شد و با استفاده از جداول فراوانی، شاخص‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار، آزمون دوجمله‌ای، کای اسکوئر و مدل رگرسیون چند گانه در سطح معناداری ۰.۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

در مجموع ۱۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی در این مطالعه شرکت کردند. ۵۳ درصد از افراد شرکت کننده در مطالعه مرد و ۷۵درصد مجرد بودند. ۸۰ درصد افراد در رنج سنی ۲۵-۲۰ و سایر افراد ۲۶ تا ۳۰ سال بودند (جدول۱).

جدول ۱: توزیع فراوانی ویژگی‌های جمعیت شناختی افراد مورد مطالعه

جنسیت	مذکر	٪۵۳
	مونث	٪۴۷
وضعیت تاهل	مجرد	٪۷۵
	متاهل	٪۲۵
گروه سنی	۲۵-۲۰	٪۸۰
	۳۰-۲۶	٪۱۶
	۳۵-۳۱	٪۴

نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون شاپیرویلک بررسی گردید و نتایج نشان داد متغیرها از توزیع نرمال برخوردار نیستند، درنتیجه از آزمون ناپارامتری توزیع دو جمله‌ای استفاده گردید.

در ارتباط با حرفه‌ای‌گرایی، نمره کل حرفه‌ای‌گری در ۷۰ درصد از دانشجویان پزشکی مناسب و بالاتر از سه برآورد گردید. همچنین بعد احترام با ۸۹٪ با اهمیت ترین بعد حرفه‌ایی‌گرایی می‌باشد. پس از آن به ترتیب ابعاد تعالی ۷۴٪، شرافت و درستی ۶۷٪، مسئولیت پذیری ۶۷٪ و وظیفه شناسی ۶۲٪ قرار دارند (جدول۲). نتایج آزمون کای اسکوئر نشان داد بین متغیر سن با میزان نگرش به حرفه‌ای‌گرایی ارتباط معنی‌دار آماری وجود دارد به صورتی که در رده سنی ۲۰-۲۵ سال ۶۴ درصد از آن‌ها از نگرش مثبتی نسبت به حرفه‌گرایی برخوردار هستند و در رده سنی ۳۰-۲۶ سال نیز ۴ درصد از دانشجویان از نگرش مثبت و ۱۲ درصد مواضع کمتری نسبت به حرفه‌گرایی دارند.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0

جدول شماره۲: توزیع فراوانی ابعاد حرفه‌ای‌گرایی

ابعاد حرفه‌ای‌گرایی	کمتر از۳	۳ و بالاتر	p-value
	درصد		
مسئولیت پذیری	۰.۳۳	۰.۶۷	۰.۰۰۱
نوع دوستی	۰.۲۰	۰.۸۰	۰.۰۰۱>
وظیفه شناسی	۰.۳۸	۰.۶۲	۰.۰۲۱
احترام	۰.۱۱	۰.۸۹	۰.۰۰۱>
شرافت و درستی	۰.۳۳	۰.۶۷	۰.۰۰۱
تعالی	۰.۲۶	۰.۷۴	۰.۰۰۱>
نمره کل حرفه ایی گرایی	۰.۳۰	۰.۷۰	۰.۰۰۱>

همچنین میزان نگرش نسبت به حرفه‌گرایی در دو جنس زن و مرد متفاوت است. به طور کلی دانشجویان دختر در مقایسه با دانشجویان پسر، نگرش مثبت‌تری به مولفه‌های حرفه‌ای‌گرایی دارند و دانشجویان پسر تنها ۲۰ درصد نگرش مثبت و ۲۷ درصد نگرش کمتری نسبت به مولفه‌های حرفه‌گرایی دارند در حالی که این میزان در دانشجویان دختر ۵۰ درصد نگرش مثبت بیشتر و ۳ درصد نگرش کمتر است .

آنالیز رگرسیون چندگانه به روش گام به گام نشان داد با کنترل متغیرهای جنس و تاهل، متغیر سن ارتباط معنی‌داری با میزان حرفه‌ای‌گرایی داشت، به گونه ای که به ازای یک واحد تغیر در سن میزان حرفه‌ای‌گرایی ۰.۳ برابر کاهش می‌یابد (جدول شماره ۳).

جدول شماره۳: عوامل مرتبط به حرفه‌ای‌گری براساس رگرسیون چندگانه

پارامتر	ضریب رگرسیون	خطای معیار	t	سطح معنی‌داری	فاصله اطمینان	
					حد بالا	حد پایین
جنس	-۰.۰۱۱	۰.۰۷۱	-۰.۱۱۵	۰.۹۰۹	۰.۱۳۴	۰.۱۵-
تاهل	-۰.۰۴۷	۰.۰۹۵	-۰.۴۷۰	۰.۶۳۹	۰.۱۴۴	۰.۲۳۴-
سن	-۰.۳۲۶	۰.۰۹۲	-۳.۲۹۵	۰.۰۰۱	۰.۱۲-	۰.۴۸۵-

بحث

این مطالعه با هدف تعیین نگرش دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز به حرفه‌ای‌گرایی، انجام گرفت. نتایج این مطالعه نشان داد که ۷۰٪ دانشجویان نگرش مثبتی به حرفه‌ای‌گرایی دارند که با نتایج مطالعه Kebede کیبد[2] و همکاران همسو می باشد. کیبد و همکاران (۲۰۱۸) مطالعه ای مقطعی بر روی ۲۷۶ دانشجوی پزشکی عمومی انجام دادند و نگرش آنها نسبت به حرفه‌ای‌گرایی و همچنین آموزش این مفهوم را به وسیله پرسشنامه محقق ساخته، سنجیدند. نتایج نشان داد که نمره حرفه‌ای‌گرایی در این مطالعه ۱۷۴/۹۶ از ۲۲۰ بود و مهم‌ترین عامل حرفه‌ای‌گرایی وجود الگوی مناسب گزارش شد (۲۹). علاوه بر این Leo و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیقی به مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۸ نفر از دانشجویان پزشکی پرداختند. شرکت کنندگان در این مطالعه نظرات خود در مورد آموزش حرفه‌ای‌گرایی و راه حل‌هایی جهت بهبود این آموزش را ارائه کردند. نتایج نشان داد که حرفه‌ای‌گرایی از نظر دانشجویان مفهومی پویا می‌باشد و نیاز

[2] Kebede

CC BY-NC 4.0

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

بـه برنامـه‌ای مـنظم جهـت اعتمادسـازی در روابـط حرفـه‌ای است(۳۰).

همچنین گارسیااستان[3] و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای بـا عنوان ادراک حرفه‌ای‌گرایی پزشکی در میان دستیاران پزشـکی در اسپانیا، ۹۰ پزشک تازه فارغ التحصیل شـده کـه بـه عنـوان دستیارپزشکی در بیمارسـتان‌های اسـپانیا مشـغول بـه فعالیـت بودند را با استفاده از پرسشنامه پن مـورد بررسـی قـرار دادنـد. نتایج نشان داد درک خوبی از حرفه‌ایی‌گرایی در بین دسـتیاران مشغول به کار وجود دارد و بیش از ۷۰٪ پاسخ مثبت در شـش گویه پرسشنامه ثبت شده بـود(۳۱). همچنـین کارسیااسـتان و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه ای دیگر بـا هـدف بررسـی ادراک دانشجویان پزشـکی عمـومی، نشـان دادنـد کـه ادراک آنـان از حرفه‌ای‌گرایی خـوب و مثبـت می‌باشـد و بـیش از ۷۵٪ پاسـخ مثبت در ابعاد حرفه‌ای‌گرایی به ثبت رسیده است (۳۲). کـه بـا نتایج مطالعه حاضر همسو می‌باشد. به نظر می‌رسـد دسـتیاران پزشکی روش‌های آموزشی را ترجیح می‌دهنـد کـه بـر اهمیـت الگوسـازی اسـاتید و همکـاران، فرهنـگ حرفـه‌ای بـودن در مؤسسات خود، و اهمیت ارزیابی و بازخورد تأکید می‌کننـد (۳, ۳۳).

از طرفی نتایج مطالعه حاضـر بـا مطالعـه امینـی و همکـاران مغایر می‌باشد. امینی و همکـاران (۲۰۲۰) در پژوهشـی کـه بـا هدف ارزیـابی نگـرش دانشـجویان پرسـتاری نسـبت بـه تعهـد حرفه‌ای در بین ۲۱۵ نفر از دانشجویان پرسـتاری دانشـگاه آزاد اسلامی واحد تبریز انجام دادند به این نتایج دسـت یافتنـد کـه میانگیـن امتیـاز دانـش تعهـد حرفـه‌ای در بیـن دانشـجویان پرسـتاری در سـطح قابـل قبـولی نمـی‌باشـد و دانشـجویان پرسـتاری نیازمنـد آمـوزش‌هـای مـداوم و موثـر در خصـوص دانـش تعهـد حرفـه‌ای هسـتند کـه در ادامـه بتواننـد بـر اسـاس اصـول تعهـد حرفـه‌ای بـا بیمـاران رفتـار کننـد (۳۴). این تفاوت می تواند ناشی از جمعیـت و مفهـوم حرفـه‌ای‌گرایی متفاوت در هر دو گروه مورد مطالعه باشد.

نتایج مطالعه پیش رو نشان داد در بین ابعـاد حرفـه‌ای‌گرایی بعد احترام بیشترین اهمیت و وظیفه شناسی کم‌ترین اهمیت را در بین دانشجویان کاروز دارد که بـا نتـایج مطالعـه Jauregui همسو می باشـد. Jauregui و همکـاران (۲۰۱۶) در پـژوهش مقطعـی کـه بـا عنـوان درک رزیـدنت‌های طـب اورژانـس از حرفه‌گرایی انجام دادند، نگرش رزیـدنت‌ها را نسـبت بـه هفـت حوزه تعالی بالینی، انسان گرایـی، پاسـخگویی، ایثـار، وظیفـه و خدمت، شرافت و احترام به دیگران مـورد بررسـی قـرار دادنـد. نتایج نشان داد کـه کمتـرین امتیـاز در حیطـه نـوع دوسـتی و بیشترین امتیاز در حیطه احترام به دیگران و دوستی و صداقت بود که در نهایت پیشنهاد شد از آنجا که آموزش رفتار حرفـه‌ای به طور موثر از طریق مدل سازی رفتـار آمـوزش داده می‌شـود، آگاهی گروه و دانشـگاه از ارزش‌هـای حرفـه‌ای و پـرداختن بـه شکاف‌های بالقوه ممکن است تعهـد حرفـه‌ای را بهبـود بخشـد (۳۵). دانشـجویانی کـه بـه سـمت حرفـه‌ی پزشـکی کشـیده می‌شوند، ارزش‌های اصلی این حرفـه را حتـی در ابتـدایی‌ترین سطح آموزش خود تشـخیص می‌دهنـد. بـه نظـر می‌رسـد کـه دانشجویان با تصوری از پیش ساخته از انتظارات حرفـه‌ای یـک پزشک به دانشـکده پزشـکی می‌رسـند (۳۶). همچنـین نتـایج مطالعه گارسیااستان و همکاران (۲۰۲۱) با هدف بررسـی درک حرفه‌ای‌گرایی در دستیاران پزشکی، نشان داد که در بین شـش بعـد حرفـه‌ایی‌گرایی پرسشـنامه پـن، بـه ترتیـب بعـد احتـرام بیشترین و بعد نوع دوستی کمترین اهمیت را در بین دستیاران پزشکی شاغل دارد (۳۱)، که با نتایج مطالعه حاضر همسـو مـی باشد.

آقـا محمـدی و همکـاران در پـژوهش توصـیفی-مقطعـی بـا عنوان"نگرش پزشکان هیئت علمی بـالینی بـه تعهـد حرفـه‌ای: مطالعه موردی دانشگاه علوم پزشکی تهران" که در سال ۱۳۹۷ بـر روی اعضـای هیـات علمـی گروه‌هـای آموزشـی بـالینی در بیمارستان تابعه دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام دادند به این نتایج دست یافتند که نگرش حرفه‌ای اساتید پزشکی از وضعیت ایده‌آل فاصله قابل توجهی دارد. در شاخص‌های تعالی، شرافت و

[3] García-Estañ

CC BY-NC 4.0

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

درستی و احترام به ترتیب در بالاترین حد و در نوع دوستی و وظیفه شناسی در کم‌ترین حد بود (۳۷). بنظر می‌رسد نگرش اساتید بالینی در خصوص ابعاد حرفه‌ای‌گرایی با نگرش کارورزان همسو می‌باشد. مربیان بالینی و متخصصان بیمارستان نقش مهمی در تقویت نگرش دانشجویان نسبت به ویژگی‌های حرفه‌ای‌گرایی در طول آموزش بالینی از طریق نمایش و الگوسازی دارند (۳۸, ۳۹). بنابراین می‌توان انتظار داشت با تاثیرپذیری دانشجویان از اساتید، نگرش این دو نیز همسو باشد. همچنین Parthiban و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای با عنوان "نگرش دانشجویان پزشکی آسیایی نسبت به حرفه‌ای‌گرایی" که بر روی ۸۰ دانشجو در کشور مالزی و ۱۰۱ دانشجو در کشور دوبلین انجام گرفت، نشان دادند که اکثر دانشجویان احساس می‌کنند که "احترام به بیمار" ویژگی بسیار مهم حرفه‌ای بودن است (۹۶.۳٪) (۱۲). نتایج این مطالعه همسو با نتایج مطالعه حاضر می‌باشد.

یافته‌های این مطالعه نشان داد که نگرش دانشجویان نسبت به حرفه‌ای‌گرایی با افزایش سن رابطه معکوسی دارد. بدین معنی که نگرش دانشجویان جوان‌تر نسبت به حرفه‌ای‌گرایی مثبت‌تر است. در همین راستا نتایج یک مطالعه نشان داد که نگرش نسبت به تعهد حرفه‌ای در سطح عمومی با افزایش سال‌های تحصیلی کاهش می‌یابد (۴۰). نتایج مطالعه ساداتی و همکاران (۲۰۱۳) (۴۱) نیز در همین راستا می‌باشد. اینگونه به نظر می‌رسد که دانشجویان پزشکی از تفکرات اولیه وظیفه شناسی به علت سختی شغل و شیفت‌های فشرده فاصله گرفته و در ادامه حتی با وجود انجام وظایف محوله در نمره‌دهی به بعد وظیفه شناسی ناکام می‌مانند. اما بر اساس مطالعه کیفی Klemenc-Ketis که در سال ۲۰۱۴ در دانشکده پزشکی ماریبور انجام شد، تفاوت معناداری در نگرش نسبت به حرفه‌ای بودن بین دانشجویان سال اول و پنجم وجود نداشت، اما دانشجویان سال پنجم نسبت به همتایان جوان خود، دسته‌های بیشتری از حرفه ای بودن را شناسایی کردند (۴۲). یکی از دلایل این مغایرت این است که مطالعه Klemenc-Ketis و همکاران کیفی بود و از این رو تشخیص تفاوت‌ها دشوار است.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به تعداد زیاد گویه‌های پرسشنامه و روند طولانی تکمیل آن توسط آزمودنی‌ها اشاره کرد. از جمله سایر محدودیت‌ها می‌توان به محدود بودن جامعه پژوهش و کم بودن حجم نمونه‌ها اشاره نمود که امکان تعمیم نتایج پژوهش حاضر به سایر دانشگاه‌های کشور را با مشکل روبه رو می‌سازد. لذا انجام پژوهش در سایر دانشگاه‌ها با حجم نمونه بالاتر در راستای افزایش ضریب تعمیم پذیری یافته‌ها پیشنهاد می‌گردد. همچنین باتوجه به اینکه موضوع پژوهش صرفا اندازه‌گیری نگرش دانشجویان می‌باشد، لذا ضمانتی جهت تربیت پزشکان با رفتار حرفه‌ای وجود ندارد و پیشنهاد می‌گردد مطالعات مداخله‌ای در زمینه نهادینه‌سازی حرفه‌ای‌گرایی انجام شود. پیشنهاد می‌شود سایر مشخصات دموگرافیک از جمله سال ورودی دانشجویان، بومی و غیربومی، وضعیت سکونت و سابقه گذراندن واحدهای مرتبط با اخلاق حرفه‌ای نیز مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نگرش مثبت و بالایی نسبت به حرفه‌ای‌گرایی در بین دانشجویان کارورز پزشکی نشان می‌دهد. علی رغم این موضوع این مفهوم به درستی در برنامه درسی پزشکی گنجانده نشده است و اغلب دانشگاه‌ها برنامه منسجمی جهت نهادینه‌سازی آن ندارند. پیشنهاد می‌شود سیاستگذاران و مدیران دانشگاه‌ها، برنامه‌ای نظام‌مند جهت آموزش و ارزیابی حرفه‌ای‌گرایی تدوین کنند. مطالعه ما نشان داد که ارزیابی نگرش دانشجویان نسبت به حرفه‌ای‌گرایی و ابعاد آن ضروری است تا به اساتید پزشکی و مدیران اجازه داده شود دوره‌های حرفه‌ای را به‌روزرسانی کنند و آن‌ها را متناسب با نیازهای دانشجویان طراحی کنند.

CC BY-NC 4.0
[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]
[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی مصوب در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز با کد IR.AJUMS.REC.1400.606 می‌باشد و تمام اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

کد اخلاق

کد اخلاق مطالعه حاضر IR.AJUMS.REC.1400.606 می‌باشد.

مشارکت نویسندگان

ایده و طراحی مطالعه (ف.طهماسبی، ر.ارجمند)، جمع‌آوری داده‌ها (س.اکبری)، تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها (ب.قوامی حسین پور، ا.ناوی پور)، تهیه مقاله، بررسی انتقادی آن قبل از ارسال یا ویرایشی که بعد از داوری خواسته شود (ط.بهمنی، ف.طهماسبی، ف.درارى)، مشاهده مقاله و تایید نهایی آن قبل از ارسال به مجله (ط.بهمنی، ف.طهماسبی).

تضاد منافع:

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از کلیه دانشجویانی که ما را در انجام این مطالعه یاری نمودند، تقدیر می‌گردد.. این مقاله منتج از طرح تحقیقاتی مصوب شده در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز با کد (IR.AJUMS.REC.1400.606) می‌باشد.

References

1.Whitcomb ME. ***Medical professionalism: can it be taught?*** Academic Medicine. 2005;80(10):883-4.
2.Vasili A, Keshtiara N, Yousefy A. ***Explaining professionalism in medical students' education (synthesis research).*** Research in Curriculum Planning. 2021;18(7.۲۰-۰:۱). [Persian]
3.Papadakis MA, Hodgson CS, Teherani A, Kohatsu ND. ***Unprofessional behavior in medical school is associated with subsequent disciplinary action by a state medical board.*** Journal of Medical Regulation. 2004;90(1):16-23. [Persian]
4. Zaidi Z, Razack S, Kumagai AK. ***Professionalism revisited during the pandemics of our time: COVID-19 and racism.*** Perspectives on medical education. 2021;10(4):238-44.
5. Seif-Farshad M, Bazmi S, Amiri F, Fattahi F, Kiani M. ***Knowledge of medical professionalism in medical students and physicians at Shahid Beheshti University of Medical Sciences and affiliated hospitals***—Iran. Medicine. 2016;95(45). [Persian]
6.Lancet T. ***Medical professionalism and physician wellbeing.*** Lancet (London, England). 2021;398(10303):817.
7.John M. Pascoe. ***Foreword: Medical professionalism.*** Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care. 2019;49(4): 69-70.
8.Olive KE, Abercrombie CL. ***Developing a physician ٬s professional identity through medical education.*** The American journal of the medical sciences. 2017;353(2):101-8.
9.Palmer EG, Reddy RK, Laughey W. ***Teaching professionalism to medical students using dissection-based anatomy education: A practical guide.*** Medical Science Educator. 2021;31(1):203-13.
10.Escobar-Poni B, Poni ES. ***The role of gross anatomy in promoting professionalism: A neglected opportunity!*** Clinical Anatomy. 2006;19(5):461-7.
11.Al Gahtani HMS, Jahrami HA, Silverman HJ. ***Perceptions of medical students towards the practice of professionalism at the Arabian Gulf University.*** BMC Medical Education. 2021;21(1):1-9.
12.Parthiban N, Boland F, Fadil Azim DH, Pawlikowska T, O'Shea MT, Jaafar MH, et al. ***Asian medical students' attitudes towards professionalism.*** Medical Education Online. 2021;26(1):1927466.
13.Brunero S, Kerr S, Jastrzab G. ***The development and evaluation of a succession planning programme in nursing, in Australia.*** Journal of Nursing Management. 2009;17(5):576-83.
14.Shaukat N. Ali, DM, & Razzak, J. ***Physical and mental health impacts of COVID-19 on healthcare workers: a scoping review.*** International journal of emergency medicine. 2020;13(1):40.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]
[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0

15.Harkin DW. ***Covid-19: balancing personal risk and professional duty.*** BMJ. 2020;369:m1606.
16.Sulmasy LS, Bledsoe TA, ACP Ethics P, Committee* HR. ***American College of Physicians ethics manual: (Spanish version).*** Annals of internal medicine. 2019;170(2_Supplement):S1-S32.
17.Dean W, Talbot S, Dean A. ***Reframing clinician distress: moral injury not burnout.*** Fed Pract. 2019 Sep; 36 (9): 400–402. Erratum Fed Pract. 2019;36(10):44.۷.
18.Goddard AF, Patel M. ***The changing face of medical professionalism and the impact of COVID-19.*** The Lancet. 2021;397(10278):950-2.
19.Shale S. ***Moral injury and the COVID-19 pandemic: reframing what it is, who it affects and how care leaders can manage it.*** BMJ Leader. 2020:leader-2020-000295.
20.Tricco AC, Rios P, Zarin W, Cardoso R, Diaz S, Nincic V, et al. ***Prevention and management of unprofessional behaviour among adults in the workplace: a scoping review.*** PLoS One. 2018;13(7):e0201187.
21.Ang TL. ***Professionalism in medical practice.*** Singapore medical journal. 2021;62(3):107.
22.shooshtarizade Sh, YOUSEFY A, keshtiarai Na. ***Is Professionalism Teachable in Medical Education? A Literature Review.*** IRANIAN JOURNAL OF MEDICAL EDUCATION[Internet]. 2018;18(81):269-28 .[Persian]
23.Swick HM. ***Toward a normative definition of medical professionalism.*** Academic medicine. 2000;75(6):612-6.
24.Tay KT, Ng S, Hee JM, Chia EWY, Vythilingam D, Ong YT, et al. ***Assessing professionalism in medicine–a scoping review of assessment tools from 1990 to 2018.*** Journal of medical education and curricular development. 2020;7:2.۳۸۲۱۲۰۵۲۰۹۵۵۱۵۹.
25.Razack S, de Carvalho Filho MA, Merlo G, Agbor-Baiyee W, de Groot J, Reynolds PP. ***Privilege, social justice and the goals of medicine: Towards a critically conscious professionalism of solidarity.*** Perspectives on Medical Education. 20.۶۷-۹:(۲)۱۱;۲۲.
26.Boroumand Rezazadeh M, Shamel Rostami M, Khadem-Rezaiyan M, Mohammadi M, Mousavi SR, Ranjbar E. ***Examining Professionalism In Medical Assistants.*** Iranian Journal of Medical Education. 2023;23:38-45.[Persian]
27.Blackall GF, Melnick SA, Shoop GH ,George J, Lerner SM, Wilson PK, et al. ***Professionalism in medical education: the development and validation of a survey instrument to assess attitudes toward professionalism.*** Medical teacher. 2007;29(2-3):e58-e62.
28.Akbarilakeh M, Golzari F, Kermanian M, Ahmady S, Arbabisarjou A. ***Psychometric properties of Penn State Questionnaire on Professionalism (PSQP) in Iran: An instrument to assess attitudes toward professionalism.*** journal of JundiShapur Educational Development. 2021. [Persian]
29.Kebede S, Gebremeskel B ,Yekoye A, Menlkalew Z, Asrat M, Medhanyie AA. ***Medical professionalism: perspectives of medical students and residents at Ayder Comprehensive and Specialized Hospital, Mekelle, Ethiopia–a cross-sectional study.*** Advances in Medical Education and Practice.۲۰۱۸:۶۱۱-۶ .
30.Leo T, Eagen K. ***Professionalism education: the medical student response.*** Perspectives in Biology and Medicine. 2008;51(4):508-16.
31.García-Estañ J, Cabrera-Maqueda JM, González-Lozano E, Fernández-Pardo J, Atucha NM, editors. ***Perception of medical professionalism among medical residents in Spain.*** Healthcare; 2021: MDPI.
32.Serrano-Costa B, Flores-Funes D, Botella-Martínez C, Atucha NM, García-Estañ López J. ***Medical professionalism perception of medical students in spain.*** Medical University, 3 (3): 119-127, 2020.
33.Ho CS, Delgado EM, Barg FK, Posner JC. ***Resident perspectives on professionalism lack common consensus.*** Annals of Emergency Medicine. 2014;63(1):61-7.
34.Amini M, Bakhshi F, Alizadeh M, Saadati M, Amini H. ***Assessment of Nursing Students' Attitude Toward Professionalism.*** Iranian Journal of Nursing Research. 2020;15(2):58-66. [Persian]
35.Jauregui J, Gatewood MO, Ilgen JS, Schaninger C, Strote J. ***Emergency medicine resident perceptions of medical professionalism.*** Western Journal of Emergency Medicine. 2016;17(3):355.
36.Reimer D, Russell R, Khallouq BB, Kauffman C, Hernandez C, Cendán J, et al. ***Pre-clerkship medical students' perceptions of medical professionalism.*** BMC medical education. 2019;19:1-9.
37.Aghamohammadi M, Hashemi A, Karbakhsh M, Bahadori M, Asghari F. ***Clinical faculty members attitude toward Medical Professionalism: A case study of Tehran University of Medical Sciences.*** Research in Medical Education. 2019;11(4):13-20. [Persian]

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]
[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0

38.Jochemsen-van der Leeuw HR, van Dijk N, van Etten-Jamaludin FS, Wieringa-de Waard M. ***The attributes of the clinical trainer as a role model: a systematic review.*** Academic Medicine. 2013;88(1):26-34.
39.Wright SM, Carrese JA. ***Which values do attending physicians try to pass on to house officers?*** Medical Education. 2001;35(10):941-5.
40.LeDuc K, Kotzer AM. BRIDGING THE GAP. ***A Comparison of the Professional Nursing Values: of Students, New Graduates, and Seasoned Professionals.*** Nursing education perspectives. 2009;30(5):279-84.
41.Sadatie A, Salehzadeh H, Hemmati S, Darvish M. Ilone kashkoli R. ***Comparison of attitudes about professional ethics among freshman and senior nursing students in Hazrat Fatemeh Nursing and Midwifery School (2012-2013).*** J Educ Ethics Nurs. 2013;2(3):34-40. [Persian]
42.Klemenc-Ketis Z, Vrecko H. ***The perceptions of professionalism by 1st and 5th grade medical students.*** Acta Informatica Medica. 2014;22(5):292.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

نسخه فارسی پرسشنامه حرفه ای گرایی پن استیت برای بررسی نگرش نسبت به پروفشنالیسم دانشجویان پزشکی

CC BY-NC 4.0

ردیف	گویه	هرگز	کمی	برخی	بسیار	بسیار زیاد
	مسئولیت					
۱	استانداردهای علمی وتصمیمات مبنی بر شواهد وتجربه‌های علمی را در کار خود در نظر می‌گیرم					
۲	به کار مشارکتی و تیمی در جهت بهبود مراقبت از بیمار و یا کمک به یک پژوهش پایبند هستم					
۳	نسبت به کسانی که نمی‌توانند استانداردهای حرفه‌ای را رعایت کنند در مراحل فعالیت‌های عملی و اصلاحی مشارکت میکنم					
۴	محدودیت‌های خود را می‌شناسم					
۵	مسئولیت فردی خود را برای تصمیم‌گیری در مورد مراقبت بیمار در نظر می‌گیرم					
۶	اطلاعات و اقدامات را به گونه‌ای صادقانه نشان می‌دهم					
	نوع دوستی					
۱	روابط بیمار – پزشک را به گونه‌ای حفظ میکنم که از سود مالی شخصی، حریم خصوصی یا مزایای جنسی بهره‌برداری نکنم					
۲	به ارائه کمک برای پیشرفت فردی و حرفه‌ای همکاران علاقه نشان می‌دهم					
۳	برای پیشرفت خود از دیگران سو استفاده نمی‌کنم.					
۴	دلسوزی نشان می‌دهم					
۵	همدلی نشان می‌دهم					
۶	منافع بیمار و یا موردپژوهش را بر علایق خود ترجیح می‌دهم					
	وظیفه‌شناسی					
۱	برای بررسی کار همکاران دیگر زمان می‌گذارم و پیشنهادات سازنده و معنادار برای پیشرفت ارائه می‌دهم					
۲	در جلسات علمی سمینارها و ارائه تحقیقات دانشجویی برای حمایت از آن‌ها شرکت می‌نمایم					
۳	داوطلبانه مهارت‌ها و تجارب خود را برای رفاه جامعه ارزانی می‌دارم					
۴	در پاسخ به تغییر نیازها و اولویت‌ها سازگاری نشان می‌دهم					
۵	استانداردهای عادلانه و یکسان را برای مراقبت از بیمار می‌پذیرم					
۶	برای اجرای مراقبت‌های مقرون‌به‌صرفه برای بیمار متعهد هستم					
	تعالی					
۱	به دنبال ارتقاء و توسعه خود هستم					
۲	رفاه و پیشرفت افراد کم تجربه‌تر از خود را تسهیل میکنم					
۳	به گونه‌ای معنادار به فعالیت‌های آموزشی گروه و دانشکده کمک میکنم					

CC BY-NC 4.0

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

۴	رهبری در مدیریت کردن بیمار را بر عهده می‌گیرم					
۵	در فعالیت‌هایی که هدف آن‌ها دست‌یابی به بهترین خدمات مراقبت بیمار می‌باشد مشارکت می‌کنم					
۶	به انتقادات سازنده، با تلاش برای بهبود توانایی‌های فردی درزمینه مورد انتقاد پاسخ می‌دهم					
	شرافت و درستی					
۱	گزارش داده‌ها را به‌طور مداوم، دقیق و صادقانه انجام می‌دهم					
۲	امتناع از نقض رفتارهای شخصی را سرلوحه کار خود قرار می‌دهم					
۳	با تعهدات و وظایف به نحوی وجدان پذیر برخورد میکنم					
۴	عدالت را در سیستم ارائه مراقبت سلامت با نشان دادن تلاش در جهت حذف تبعیض در مراقبت سلامت ارتقاء می‌دهم					
۵	خطاهای تحقیقاتی یا پزشکی را گزارش می‌دهم					
۶	وجود تضاد منافع را درمسیر وظایف و فعالیت‌های حرفه‌ای بیان میکنم					
	احترام					
۱	از گفتار ناخوشایند و دلخور کننده که پیشنهادات ناخوشایند و انتقادات ناعادلانه را به دیگران عرضه کند اجتناب میکنم					
۲	به تنوع شرکت‌کنندگان در پژوهش/بیماران احترام می‌گذارم و به تفاوت‌ها در افرادی که با آن‌ها کار میکنم هم احترام می‌گذارم					
۳	به حقوق فردی و تفاوت‌های فکری همکاران و دوستان احترام می‌گذارم					
۴	به استقلال بیماران احترام می‌گذارم و به آن‌ها کمک میکنم که تصمیمات آگاهانه بگیرند					
۵	به گونه‌ای رفتار میکنم که تعهد به رازداری را نشان می‌دهد					
۶	به گونه‌ای لباس می‌پوشم که برای دیگران قابل احترام باشم					

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0

Evaluation of the Attitude of Medical Students of Ahvaz Jundishapur University toward Professionalism in the Year 2021 During the Covid-19 Crisis

Tahmasebi Boldaji F (PhD Student)[1,2], Arjmand R (PhD)[3], Ghavami Hoseinpour B (PhD Student)[4], Darari F (MSc)[5], Navipour E (PhD Student)[6,7], Bahmani T (PhD Student)[8,9*], Akbari S (MSc)[10]

[1]PhD Student, School of Medicine, Department of Medical Education, Clinical Education Research Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[2]Thalassemia & Hemoglobinopathy Research Center, Health Research Institute, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran
[3]Assistant Professor, School of Medicine, Department of Parasitology, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran
[4]PhD Student, Virtual School, Department of E-Learning, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[5]Instructor, School of Nursing, Department of Operating Room, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran
[6]PhD Student, School of Medicine, Department of Medical Education, Clinical Education Research Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[7]MSc in Biostatistics, Community Medicine Department, Faculty of Medicine, Sabzevar University of Medical Sciences, Iran
[8]PhD Student, School of Medicine, Department of Medical Education, Clinical Education Research Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[9]Instructor, School of Allied Medical Sciences, Department of Operating Room, Fasa University of Medical Sciences, Fasa, Iran
[10]Master of Neonatal Intensive Care, Nursing Research Center, Nursing and Midwifery School, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Received: 07 May 2023 ***Revised:*** 18 June 2023 ***Accepted:*** 14 Aug 2023

Abstract

Introduction: Professionalism is a crucial aspect of the medical profession, encompassing the commitment to perform professional responsibilities and a correct understanding of the ethical and legal aspects of the profession. The attitude towards professionalism is the basis of the formation of behaviors in the field of medicine. The purpose of this study is to determine the attitude of medical students toward professionalism during the COVID-19 crisis.

Method: This study is a descriptive and analytical study conducted on 100 medical interns of Jundishapur University of Ahvaz during the Corona crisis. The data collection tool was the Penn State questionnaire on professionalism. Data were analyzed using descriptive statistical methods, Binomial non-parametric multiple regression, and Chi-square test. A significance level of less than 0.05 is considered.

Results: The results showed that 70% of the students had a positive and high attitude towards professionalism. The most crucial aspect of professionalism is the dimension of respect, which has the highest frequency at 89%. Multiple regression analysis by step-by-step method showed that gender and marriage variables are not significant and only age is significant. So professionalism decreases by .03 units with an increase in age.

Conclusion: The high level of professionalism in medical interns is a positive finding of this study. However, the direct relationship between age and professionalism is a concerning issue. Therefore, it is recommended that studies should be conducted to reduce the factors affecting professionalism during education.

Keywords: Professionalism, Medical student, Attitude, Medical education, COVID-19

This paper should be cited as:

Tahmasebi Boldaji F, Arjmand R, Ghavami Hoseinpour B, Darari F, Navipour E, Bahmani T, Akbari S. ***Evaluation of the Attitude of Medical Students of Ahvaz Jundishapur University toward Professionalism in the Year 2021 During the Covid-19 Crisis.*** J Med Edu Dev 2024; 19(1): 717 - 729.

**** Corresponding Author: Tayebeh Bahmani Tel: +989107003128, Email: bahmani.t.st@gmail.com***

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-20]

[DOI: 10.18502/jmed.v19i1.15772]

CC BY-NC 4.0